

Gemeente van Christus,

“Wat hoor ik nu? Ben jij dominee?” De vrouw die een paar weken geleden bij ons te gast was op Westerhûs keek me verbaasd aan. “Jazeker”, zei ik. “Maar je lijkt helemaal niet op een dominee!”, vervolgde ze.

“Oh nee, vroeg ik verbaasd? Hoe ziet een dominee eruit, dan?”

“Nou, dat weet ik niet precies, maar jij lijkt er in ieder geval niet op.”

“Oh, lijk ik dan ergens anders op?”

“Ja, jij lijkt op Ghandi!”

Ik moest lachen en dacht terug aan een soortgelijk gesprekje dat ik een paar maanden daarvoor met een andere gast had, een oude dame, die naar me toen kwam en zei: “Weet u wel dat u op een bekend iemand van de tv lijkt?”. Nee, dat wist ik niet. “Op wie dan?”, vroeg ik hoopvol. “Op Dorus”, zei ze.

Ik moet bekennen dat ik op iemand anders had gehoopt.

Twee kleine voorbeelden die laten zien hoe onze geest maar al te vaak werkt: op grond van onze ervaring hebben we ons van iemand die we ontmoeten een bepaald beeld van diegene gevormd. We delen in en plakken, meestal vóódat we ons ervan bewust zijn, een bepaald etiket op iemand.

Daardoor nemen we die ander niet meer waar zoals zij of hij is.

Aan die beelden en etiketten hangen altijd bepaalde verwachtingen. Als iemand daar dan vervolgens niet aan voldoet zorgt dat voor verwarring. Soms zelfs voor agressie.

“Wie zeggen de mensen dat ik ben?, vraagt Jezus aan zijn leerlingen. Wat voor beeld hebben ze van mij? Wat voor etiket plakken ze op mij?” Johannes de Doper, Elia, een van de andere profeten..... ja ja, - zo gaat dat dus. En dan volgt er een van de belangrijkste vragen uit het evangelie: “En jullie, en jij,- wie zeg jij dat ik ben?” Petrus geeft - in zekere zin - het juiste antwoord: de Messias. “Maar Jezus verbood hun uitdrukkelijk om met iemand hierover te spreken.”(30). Drewerman vertaalt het wat letterlijker: “...maar hij snáuwde hen toe, niemand mochten zij het zeggen, over hem.” In theologentaal wordt dit “het Messiasverbod” genoemd.

Waaróm mochten ze dat niet, zou je denken? Nou, - dat blijkt denk ik uit het directe vervolg. Het heeft alles te maken met die verwachtingen, die onvermijdelijk aan dit soort beelden / titels kleven.

Als Jezus hen vervolgens uitlegt hoe zijn messiaanse weg eruit zal zien, dan strookt dat volstrekt niet met het beeld en de verwachting die zijn eigen leerlingen daarvan hadden.

En dat is wel herkenbaar, toch? Wat zou het immers fantastisch zijn als deze messias, deze zoon van God, zoals we hem zijn gaan noemen, over goddelijke macht en - kracht zou beschikken. En alle plegers van geweld en onrecht weg zou vagen. En een wereldwijd rijk zou stichten waarin vrede en recht elkaar kussen. Oorlogen voorgoed verleden tijd, brood en rijst en schoon water voor iedereen.

Een wereldwijde samenleving waar leeuw en lam samen weiden, een kind speelt bij het hol van een adder, Joden en Palestijnen vreedzaam samenleven en ga al die andere, ontroerend mooie visioenen van die oude profeten maar na.

Het is het verlangen naar “de sterke man”, die het allemaal voor ons zal realiseren.

God verhoede dat de messias een machteloos mens zou blijken te zijn. Iemand die volledig vertrouwt op... de macht van ... de Liefde?! Zou dat immers niet volledig onrealistisch zijn, in een wereld als de onze?

Als Petrus Jezus in ongetwijfeld soortgelijke bewoordingen terecht wijst, krijgt hij er ongenadig van langs van Jezus. Want zoals Petrus het graag zou zien, gaat het dus niet werken!

Hoe dan wel? Daar zullen die leerlingen – en wij met hen – gaandeweg achter moeten komen. Als ze Jezus beter leren kennen. En dat zal pas mogelijk zijn als ze leren om hun eigen beelden en verwachtingen los te laten.

Als het hen én ons gaat lukken om Jezus - volkomen ontvankelijk - als een levende realiteit te ontmoeten.

Kan dat? Zouden wij dat nog kunnen: al onze eigen beelden en verwachtingen met betrekking tot Jezus eerst loslaten. En dan met nieuwe ogen naar hem kijken.

En vervolgens proberen om die vraag van hem – wie zeg jij nú dat ik ben? - te beantwoorden.

Ik geef jullie eerst het antwoord van iemand die ik heel hoog heb, ik noemde hem net al even: Eugen Drewerman (...):

“...hij was een mens die vanuit een centrale ervaring en werkelijkheid leefde en daardoor werd gedragen. Wij noemen die werkelijkheid “God”. En wij bedoelen daarmee een absolute (alleen zichzelf uitleggende), almachtige en goede wil achter alles wat er bestaat.

Zónder die werkelijkheid (God dus, RN) zouden wij zijn als bladeren in de wind, kaf in de storm, sneeuwvlokken in de nacht, schuim op de rivier.

Maar mét deze werkelijkheid en door haar gedragen, zijn wij facetten en spiegels van oneindig licht, droomgestalten van een onuitputtelijke scheppermacht, melodieën van een onvoltooide symfonie, tonen van een nooit eindigend lied dat door ons heengaat en in eeuwigheid weerklinkt. Zo wilde Jezus tenminste dat wij onszelf leerden zien en verstaan.” (Dr., Marcusevangelie deel 1, p.518-519).

Zo poëtisch als Drewermann kan ik het niet zeggen. Hoe zou ik het wel zeggen, dan?

Jij, Jezus, bent een mens naar Gods hart. De kern van jouw wezen bestaat uit liefde en licht.

Gods mens geworden liefde en licht. Dat heb je ontdekt toen je uit die woestijn kwam, waar je veertig dagen en nachten in de stilte had verbleven. En vervolgens in de Jordaan werd gedoopt. Toen ging de hemel als het ware voor je open. En zag je jezelf als door Gods ogen.

Die gewaarwording was hét keerpunt in jouw leven. Vanaf die dag voelde je je geroepen om wat jij over jezelf had ontdekt, aan de mensen om je heen te vertellen. Omdat ook al die andere mensen in wezen uit liefde en licht bestaan! Omdat ze uit Gods liefde en licht zijn voortgekomen.

Maar die prachtige kern van ieder mens kan versluierd raken door van alles en nog wat, wat ons mensen kan overkomen. Dan raken we het zicht op onszelf kwijt. Op wie we in wezen zijn.

Jouw macht bestaat er uit dat je als geen ander mensen aan zichzelf kunt teruggeven: dat ze weten, nee, dat ze voelen, ervaren dat ze een prechtig kind van God zijn. Net zoals jij.

En als ik zó, al tastend en zoekend mijn antwoord op jouw vraag “Wie ben ik volgens jou?” onder woorden probeer te brengen, realiseer ik me steeds duidelijker dat ik daarmee tegelijkertijd ook die ándere vraag, die daar onuitgesproken nog weer onder ligt, aan het beantwoorden ben.

Namelijk: wie ben ik zelf? Want als Jezus een mens is als wij - en dat was hij ongetwijfeld - dan zijn wij in wezen inderdaad daarin gelijk aan hem. Kind van God, gedragen door Gods liefde, in tijd en eeuwigheid.

Geroepen om jezelf te verliezen, omdat dat de enige weg is om jezelf te behouden.

Raadselachtige woorden zijn dat toch altijd weer, vind je ook niet? En toch is het precies dát waartoe Jezus zijn leerlingen, ook ons dus, oproept.

Iemand die zijn of haar leven wil behóuden, is alleen maar met zichzelf bezig. Voor zo iemand is het leven een strijdtoneel, waarin de anderen onbetrouwbaar zijn en de sterksten overwinnen en overleven.

Je kunt niemand vertrouwen.

Je kunt het beste maar voor jezelf zorgen. Jezelf zekerheid in het leven verschaffen. Door veel geld te verzamelen, bijvoorbeeld. Of door veel macht naar je toe te trekken. Jezelf groter te maken dan anderen.

Het is een manier van leven die uiteindelijk volledig beheerst wordt door... angst. Angst jezelf te verliezen.

Onze wereld zit vol met mensen die er zo op uit zijn om hun leven te behouden.

Zou je ook anders in het leven durven staan? Volledig vertrouwend dat je geborgen bent bij God.

Oervertrouwen! Hetzelfde oervertrouwen waaruit Jezus heeft geleefd:

Het is goed dat je er bent! Zeer goed!! Toe maar, ga maar vanuit dat vertrouwen - ik zou bijna zeggen: vanuit die kinderlijke onbevangingheid – andere mensen tegemoet.

Misschien kun jij dan wat licht brengen, in deze soms duistere wereld.

Wat liefde en zachtheid, in een soms liefdeloze, harde wereld.

Misschien was je vroeger, heel vroeger wél zo onbevangen, zo vol vertrouwen. Maar heb je dat afgeleerd. Bang geworden door wat anderen jou aandoen. Door de hardheid van anderen. Dat kan met iets ogenschijnlijk kleins beginnen. Ik denk terug aan hoe mijn jongste dochter op een middag totaal overstuur thuiskwam van school. Ze was een jaar of tien toen, denk ik:

Wat is er, Nienke? Pap, ik zag net hoe een paar jongens aan het voetballen waren met een egel.

Een levende egel! Dat mág toch niet?! Hoe kunnen ze zoiets doen??

Opgeschoten jeugd die bloemperken plat trapt, pas geplante boompjes breekt of uit de grond rukt.

Daar begint het mee.

Kinderen die andere kinderen pesten, treiteren op het schoolplein. Anderen voor het leven soms beschadigen.

Grote mensen die elkaar beschadigen. Waarom doen ze dat?

Zo zit onze wereld in elkaar. Het zijn maar een paar voorbeelden.

Is het dan niet erg onverstandig om zo ontvankelijk als een kind in deze wereld te willen staan?

Jezelf zo aan anderen te verliezen. Iets van jezelf aan anderen te schenken. Iets van jouw licht, jouw liefde. Ga je daar niet vroeg of laat aan onderdoor, dan? Net als Jezus?

Ja,- het vraagt moed, om zó kwetsbaar in dit leven te staan.

“Wie zijn of haar leven verliest omwille van mij en het evangelie, die zal het behouden”, zegt Jezus.

Hoe dat eruit kan zien?

Ik besluit met een filmpje dat ik onlangs van iemand die mij zeer dierbaar is, kreeg toegestuurd.

Het duurt twaalf minuten. Een vrouw van 96 (!) is aan het woord. Ik haal er een paar stukjes uit:

Ik leef zo volledig en bewust mogelijk met wat ik allemaal nog heb en kan. Ik wil een kind zijn (!!), dat zich verwondert over deze wereld. Ik leef in mijn tweede kindertijd, zo voelt het. Mijn eerste kindertijd was ongelukkig. Ik hoorde er nooit bij, werd altijd door anderen nagewezen, buitengesloten...

En nú ... nu geniet ik eindelijk pas van mijn kindertijd. Ik leer nu pas te spelen (je ziet haar op een schommel, stampen in een regenplas), te ontdekken, te kijken, te léven!

Geen angst meer..... Ik voel me vrij. En ervaar het als een wonder, een mysterie ook, dat ik leef...

Ik heb eindelijk mezelf gevonden! .... En ontdekt dat ik anderen iets te geven heb: iets van het licht dat ik in mijzelf meedraag. Het licht van weerloosheid en harmonie. En van zingen en vrolijk zijn.

En van mezelf verheugen en dankbaar zijn, dat ik er ben....

We zijn allemaal deel van het grote geheel... we zijn allemaal gemaakt van sterrenstof.

Allemaal van hetzelfde stof gemaakt en toch allemaal uniek.

Ik voel me niet meer geroepen om alles te willen wéten of te begrijpen...

I just want to be in awe – ik wil leven in eerbied, ontzag...

Zo heet het filmpje ook: To be in awe. Een zeldzaam ontroerend voorbeeld van een vrouw die zichzelf op hoge leeftijd - na alles wat ze heeft meegemaakt - heeft durven te verliezen. En zo zichzelf gevonden heeft.

Heeft dat ook nog wat met Jezus te maken, dominee?

Jazeker. Ik geloof dat hij precies dit !!, precies dit hoopte te bewerkstelligen in de mensen die zijn pad kruisten.

Toen en nu. Dat mensen iets ontdekken van het licht dat in henzelf aanwezig is. En dat ze daarvan mogen uitdelen. En zo - in al hun kwetsbaarheid - deze wereld een klein beetje lichter en liever maken.

Amen.